

Oponentní posudek diplomové práce

Katedra studií občanského sektoru FHS UK

Autor práce: Bc. Marek Vaculík

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Marek Skovajsa, PhD.

Téma diplomové práce: Globální občanská společnost a její potenciál pro demokratizaci systému globálního vládnutí

Autor oponentního posudku: Mgr. Ondřej Matějka

Marek Vaculík si pro svou diplomovou práci vybral velmi dobré téma. Dobře se hodí do studijního programu Katedry studií občanské společnosti FHS a navíc patří k tématům, které v českých poměrech stále ještě nepatří k těm, jimž by byla věnována široká pozornost a byly by již obsáhle zpracované. Další devizou vaculíkovy volby tématu je osobní zaujetí autora, který má s GOS osobní zkušenost a zjevně je osobně přesvědčen o smysluplnosti práce na rozvíjení GOS.

Osobní zkušenost autora na poli GOS je patrná zejména v dobré orientaci v historii, základních pojmech a problémech tématu a také v široké znalosti literatury k danému tématu. Autor také nemá potíže formulovat svoje myšlenky do dobře srozumitelného textu, byť místy působí vršení cizích slov poněkud nadbytečně. Množství gramatických chyb a překlepů je velmi malé, respektive je plně v toleranci pro text této délky. Zde však výčet jednoznačných kladů práce končí. Z celkových asi osmdesáti stran textu provádí Vaculík na přibližně 70 stranách v podstatě jakýsi učebnicový přehled fenoménu GOS. Jde o kvalitní souhrn, který se opírá o odbornou literaturu a promyšlenost tématu, kdy autorovi nečiní potíže připomenout nejrůznější souvislosti i v historickém kontextu. Skutečná potíž je ale v tom, že autor ve většině textu nejde dále než právě jen k obecnému a často jen tezovitému přehledu fenoménu GOS. Vaculík téměř nikde nedospěje k problémovému pohledu na dané téma. Předložené práci citelně chybí větší kritická reflexe tématu. Je psána za pozice člověka, který – alespoň v této práci – nemá potřebu struktury a fungování GOS podrobovat kritice.

Tato slabina je patrná od úvodu práce, kde se nejvíce akcentuje záměr vyložit téma GOS jako takové. Vedle teoretické části má posuzovaná práce také část empirickou, kde chce autor pomocí případové studie ukázat, že teze v teoretické části mají oporu v reálně existujících organizacích a strukturách GOS. Zjednodušeně řečeno – autor se tím snaží doložit, že GOS reálně existuje a má ty charakteristiky, které jí jsou přisuzovány. V závěru pak autor píše, že splnil cíl práce, protože jeho cílem bylo: „deskriptivně a normativně vymezit koncept globální občanské společnosti (GOS), dát jej do vztahu s postupujícím procesem ekonomické, politické a sociální globalizace a identifikovat jeho místo a funkce v rodícím se systému globálního vládnutí. Takto shromážděné teoretické poznatky

byly konfrontovány s případovou studií globální kampaně a koalice nevládních neziskových organizací a jejich sítí Global call to action against poverty (GCAP).“

Toto úvodní zaměření a závěrečné vyústění práce nepovažuji za dostatečné z hlediska formulování výzkumné otázky a hypotézy. Už vzhledem k rozsáhlé odborné literatuře, kterou Vaculík cituje, je přece zřejmé, že samotná existencí GOS je uznána a ve svých základních rysech popsána. Výzkumná otázka a hypotéza by měly směřovat k nějakému

□ dílčímu tématu a tudíž i více do hloubky. V posuzované diplomové práci proto nezjistíme nic nového k tématu GOS. Dozvíme se sice, že Marka Vaculíka zajímá fenomén GOS a v tématu se dobře vyzná, ale nedozvíme se nic o tom, jaký problém je pro autora naléhavý, nebo co by bylo v rámci GOS třeba udělat. Což je škoda zejména u autora, který na poli GOS aktivně působí.

Jako jakési nejsilnější téma můžeme v práci identifikovat zájem o problematiku globálního vládnutí a ještě více o to, jaký potenciál má GOS pro demokratizaci systému globálního vládnutí. Nicméně ve Vaculíkově práci se s tímto tématem nepracuje důsledně jako s problémem či otázkou a je překryto snahou obsírně vyložit téma GOS. I zmíněná případová studie je pak z větší části pouze popisem GCAP. Autorem ohlášené prověření závěrů předchozí teoretické části se věnuje málo prostoru. Vaculík se ani v případové studii bohužel nepokouší o zevrubnější problematizaci či kritiku. Mohl by například uplatnit některé kritické argumenty vůči GOS představené v předchozí teoretické části a pokusit se je na pozadí případu GCAP diskutovat. Tím by předchozí výklad přestal být jen jakýmsi učebnicovým přehledem a navíc by se lépe využil potenciál případové studie, protože by bývala mohla přispět k prověření obecné teze na pozadí konkrétní skutečnosti.

Práci by přitom pokus o kritickou reflexi nějaké otázky velmi prospěl. Pasáže v teoretické části, kde se autor pokouší odpovědět na některé námitky kritiků GOS, jsou zajímavé. Bohužel odpovědi jsou velmi krátké a místy i nepřesvědčivé. Například, když Vaculík argumentuje, že aktéři GOS jsou soukromými organizacemi, a proto pro ně neplatí větší nárok zveřejňovat svoje vnitřní fungování a financování než pro jiné soukromé organizace, například pro byznysové korporace. Podle mého soudu je tato teze v konfliktu s Vaculíkem několikrát zdůrazněným silně normativním zázemím GOS. Nejen na poli GOS ale na poli jakékoli normativně založené občanské iniciativy je potřeba považovat průhlednost struktury vnitřního fungování a financování za samozřejmost. I velmi silný normativní obsah je nutné podepřít faktickou důvěryhodností.

Celkově hodnotím práci mírně pozitivně. Přes uvedenou a poměrně velkou kritiku nelze

Vacuлік_Matějka_op
přehlédnout klady práce, které spočívají v obsáhle práci s odbornou literaturou,
dobrém
porozumění tématu a kvalitním zmapování problematiky GOS. Práci přiděluji celkem
19
bodů a tedy známku velmi dobře.

Mgr. Ondřej Matějka
V Praze, 10. září 2008

□